

REMISSYTTRANDE; Promemorian Ändringar i begränsningsförordningen

Sammanfattning

Mot bakgrund av det rådande smittoläget stöttar vi regeringens syfte att möjliggöra mer träffsäkra åtgärder som inte i onödan hindrar sådan verksamhet som kan genomföras ur ett från smittskyddssynpunkt säkert sätt. Vi anser också att det är positivt att det förbereds ändringar i begränsningsförordningen i syfte att förbereda för ett snabbt gradvis öppnande så fort som smittläget tillåter det. Det är också positivt att förslaget delar in olika typer av evenemang efter dess möjligheter att genomföras på ett säkert sätt.

Däremot finns det ett antal tveksamheter och oklarheter i förslaget som riskerar att påverka mässbranschen negativt. Framförallt är det den föreslagna uppdelningen i: (1) inomhus, (2) inomhus med sittande publik eller (3) utomhus. I grunden är det positivt med uppdelning av olika typer av evenemang. Det finns dock en problematik med den föreslagna uppdelningen och framförallt i gruppen "Inomhus".

De regelverk som hittills använts för att införa begränsningar i syfte att motverka smittspridning har fått stora inkonsekventa följder. Mässor har likställts med festivaler och fotbollsmatcher, men är i sin art mer lika köpcentrum som tillåtit vara öppna. Vi anser därför att det är riktigt att ta hänsyn till olika evenemangsformats möjligheter att arrangeras smittsäkert, men den föreslagna uppdelningen riskerar att ge en fortsatt snedvridning.

Vårt förslag är att mässor ej likställs med övriga typer av evenemang utan att det istället införs särskilda bestämmelser baserade på mässornas speciella förutsättningar. Likaså att det inte införs ett långsiktigt maxtak med ett statiskt antal tillåtna besökare. Dessutom att vid ett eventuellt temporärt maxtak tydligt definiera att maxtaket avser individer som är på plats inom mässområdet samtidigt och inte totalantalet besökare.

Hur den svenska mässbranschen drabbats hittills

Förutom för arrangörerna är mässor viktiga fora för företag och människor att inspireras, utbildas, underhållas, utvecklas och göra affärer. Under ett normalår ställer ca 35 000 företag ut på landets fyra största anläggningar. För de flesta av dessa företag utgör de enskilda mässorna deras absolut viktigaste kontaktyta för till exempel bearbetning av såväl nya kunder som redan existerande samt hitta nya samarbeten för affärer och affärsutveckling. I vissa fall till och med den enda kontaktytan. Därutöver finns tillhörande aktörer där mässor genererar stora intäktsströmmar:

- *Besökare:* ca 2 - 3 miljoner besökare från alla delar av svenskt näringsliv.
- *Underleverantörer:* branschens underleverantörer, t.ex. ljud-/ljusfirmor, snickerier och byggnationsföretag, talare och artister, städ-/restaurang-/säkerhetstjänster
- *Affärsturism:* restaurang-/hotell-/underhållningssektorn mfl.

Som helhet bidrar en livskraftig mötes- och mässverksamhet till att skapa konkurrenskraftiga destinationer som attraherar både inhemsk och internationell kompetens och investeringar.

Mässor är en av de sammankomster som definieras som offentlig tillställning inom "Förordningen mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar." Sedan den 12 mars 2020 har därför mässbranschen varit mer eller mindre belagd med näringsförbud. När covid-19-lagen trädde i kraft den 10 januari 2021 överfördes bestämmelserna i förbudsordningen i princip oförändrade över till begränsningsförordningen. Huvudregeln är således fortsatt att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare är förbjudna, med undantag för sammankomster som hålls för religionsutövning med anledning av dödsfall och för sammankomster eller tillställningar med sittande deltagare. Samtliga länsstyrelser har dock utnyttjat sitt bemyndigande att sänka deltagartaket och beslutat att inte heller sammankomster eller tillställningar med sittande publik får ha fler än åtta deltagare.

Med ett i princip näringsförbud sedan den 12:e mars, har 2020 inneburit att både mässarrangörer och branschens underleverantörer tappat 90 procent eller mer av sina intäkter. Anläggningar har stängts igen och aktörer har gått i konkurs. Personalnedskärningar på 60 procent eller mer är standard vilket inneburit en kraftig kompetensdränering. Mässornas långa framförhållning på 9 - 18 månader innebär att även stora delar av år 2021 håller på att försvinna. På grund av kompetensdräneringen kommer det dessutom att krävas en lång återhämtningssträcka. Det kommer att krävas minst 3 - 4 år efter öppnandet innan branschen har en möjlighet att återhämta sig och till fullo vara den motor som den kan och bör vara för den svenska ekonomin.

Synpunkter på förslagen i promemorian **Ändringar i begränsningsförordningen**

Övergripande

I förslaget på *ändringar i begränsningsförordningen* föreslås bland annat ett nytt regelverk som innebär att den som anordnar en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning ska vidta olika smittskyddsåtgärder. Regelverket föreslås träda i kraft så snart smittläget tillåter det. Folkhälsomyndigheten föreslås även få möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om smittskyddsåtgärderna. Det föreslås också nya begränsningar om maximalt antal tillåtna deltagare där det tas hänsyn till om sammankomsten eller tillställningen anordnas (1) inomhus, (2) inomhus med sittande publik eller (3) utomhus.

Övergripande anser vi att det är positivt att förbereda för ett snabbt gradvis öppnande så fort som smittläget tillåter det. Det är också positivt att förslaget delar in olika typer av evenemang efter dess möjligheter att genomföras på ett säkert sätt. Däremot finns det ett antal tveksamheter och oklarheter i förslaget som riskerar att påverka mässbranschen negativt.

Indelningen i inomhus, inomhus med sittande publik samt utomhus.

I promemorians avsnitt 10.2 (sid 25) görs bedömningen att: *"Ett nytt regelverk med begränsningar av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som är anpassat efter verksamheternas olika förutsättningar att bedrivas på ett smittsäkert sätt bör införas så snart smittläget tillåter."*

I avsnittet 10.3 (sid 26) beskrivs sedan förslaget. *"Den som anordnar en allmän sammankomst eller offentlig tillställning ska begränsa antalet deltagare i lokaler och avgränsade områden eller utrymmen utomhus som anordnaren disponerar på ett sätt som är säkert ur smittskyddssynpunkt."*

Antalet deltagare vid en allmän sammankomst eller offentlig tillställning får dock högst uppgå till:

- 1. X1 deltagare om sammankomsten eller tillställningen anordnas inomhus.*
- 2. X2 deltagare om sammankomsten eller tillställningen anordnas inomhus och deltagarna anvisas en sittplats, och*
- 3. X3 deltagare om sammankomsten eller tillställningen anordnas utomhus.*

Antalet idrottsutövare vid en idrottsövning utomhus i form av ett motionslopp eller liknande får uppgå till högst X4. Folkhälsomyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om kraven på deltagarbegränsning.

En allmän sammankomst som hålls för religionsutövning med anledning av dödsfall får oavsett kraven på deltagarbegränsning alltid hållas med minst 20 deltagare."

I grunden är det positivt med uppdelningen av olika typer av evenemang. Vi ser dock en problematik med den föreslagna uppdelningen och framförallt i gruppen "Inomhus".

De regelverk som hittills använts för att införa begränsningar i syfte att motverka smittspridning har fått stora inkonsekventa följder. Mässor har likställts med festivaler och fotbollsmatcher, men är i sin art mer lika

köpcentrum som tillåtits vara öppna. Till skillnad mot till exempel konserter och tävlingsmatcher, kännetecknas mässor av att:

- Alla besökare kommer och lämnar inte samtidigt. Besöken görs vid olika tidpunkter och spritt på olika dagar.
- Besökarna sprids över en stor yta, istället för att allt fokus riktas mot en scen, en idrottsplan eller dylikt.
- Arrangörerna har stora möjligheter att styra besökarflöden, såväl via flera entréer, tidsintervall och antalsbegränsningar.

Vi anser därför att det är riktigt att ta hänsyn till olika evenemangsformats möjligheter att arrangeras smittsäkert, men den föreslagna uppdelningen riskerar att ge en fortsatt snedvridning.

Vårt förslag är att mässor ej likställs med övriga typer av evenemang utan att det istället införs särskilda bestämmelser baserade på mässornas specifika förutsättningar.

Utgå ifrån smittspridningsrisken istället för maxtak

Alla eventuella begränsningar och restriktioner bör utgå ifrån smittspridningsrisken. Sveriges största mässanläggningar och arrangörer har under hösten 2020 tagit fram och kommunicerat en gemensam säkerhetsgrund – *Vi ses säkert*. Säkerhetsgrunden utgår ifrån den svenska smittskydds-modellen samt beprövade arbetsätt för att skapa säkra mötesplatser. Där finns både generella åtgärder samt situationsanpassade åtgärder. Vi vill här inte minst peka på betydelsen av att estimerar antalet tillåtna personer per kvadratmeter, möjligheten att kunna sprida ut antal besökare över tid, stora parkeringsytor samt ha flera in- och utgångspassager möjliga.

Fairlink anser att det inte är rimligt med en långsiktig statisk reglering utan att den istället snarast möjligt bör ersättas av evenemangsbaserade regler med ett dynamiskt antal tillåtna besökare på plats samtidigt. Ett antal som grundas på anläggningens och evenemangets möjlighet att skapa säkra möten.

Tydlig definition av antalet deltagare

Fairlink vill också trycka på betydelsen av tydliga definitioner av vad som menas med deltagare och hur dessa ska beräknas. Några exempel.

Individer på plats samtidigt på mässområdet

Här finns det stora skillnader mellan olika typer av evenemang. En mässa är till sin natur ett flerdagarsevenemang. Det är till exempel inte ovanligt med mässor som pågår upp till tio dagar. Dessutom kommer och går besökarna vid olika tidpunkter och arrangörerna har möjlighet att styra besökarflöden genom till exempel tidsbegränsade biljetter. Totalantalet människor som besöker en mässa är därför av mindre intresse ur ett smittskyddsperspektiv utan det intressanta är antalet individer som är inne på mässområdet samtidigt.

Utställare på plats

En annan viktig definitionsfråga är hur utställarna ska räknas. Räknas de som deltagare eller är de att jämföras med butikspersonalen vid ett köpcenter.

Inte gälla längre än nödvändigt samt omprövas löpande

Det är viktigt att eventuella begränsningar som införs både är relevanta och nödvändiga för att förhindra smittspridning. Det är också viktigt att begränsningarna bedöms och omprövas löpande samt att berörda branscher ges en rimlig tid till förberedelser.

Vi vill därför poängtera vikten av lång framförhållning. Att genomföra en mässa kräver framförhållning för alla inblandade och idag tvingas arrangörer ställa in mässor som ligger 9 - 18 månader fram i tiden. Mässor med hundratals utställare i olika storleksordningar som i sin tur kräver svar eftersom de ur många aspekter är beroende av våra handelsplattformar. Mässbranschen är idag lamslagen och behöver beslut avseende när myndigheterna bedömer det som rimligt att öppna upp för mässor igen. En preliminär tidsgräns som självfallet kan komma att förändras beroende på pandemins utveckling.

Tydlighet samt en nära dialog mellan beslutande och påverkande organ samt berörda branscher

Fairlink anser att det finns ett stort behov av tydlighet samt att strukturera dialogen mellan branscher och beslutande och påverkande myndigheter och politiker. Detta för att tillsammans kunna diskutera samt fortsätta att utforma mer träffsäkra restriktioner. Dessutom är det viktigt att branscherna i tid ska informeras om kommande beslut. Den nära dialogen måste ske både på nationell och regional nivå.

Verksamheters rätt till ekonomisk kompensation

De föreslagna ändringarna i begränsningsförordningen innehåller inga bestämmelser om ersättning till branschrelaterade företag som drabbas hårt ekonomiskt på grund av myndighetsbeslut om nedstängningar. Fairlink betonar att det måste tillkomma eftersom de allmänna stöd som idag finns är långt ifrån tillräckliga. Och det måste ske snabbt. För den svenska mässbranschen är läget inte längre akut. Vi har passerat akut.

Mikael Jansson
VD, Fairlink